

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ГОСПОДАРСЬКІ РІШЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ

спеціальність	051 Економіка	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Економіка підприємства	факультет	економічних відносин та фінансів
освітній рівень	бакалавр	кафедра	економіки та бізнесу

ВИКЛАДАЧ

Бугріменко Роман Михайлович

Вища освіта – спеціальність Економіка підприємства

Науковий ступень – доктор економічних наук, спеціальність 08.00.04 Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Вчене звання – професор кафедри економіки та бізнесу

Досвід роботи – більше 24 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- досвід у консультуванні підприємців м. Харкова щодо економічних питань розвитку підприємницької діяльності в умовах євроінтеграції протягом 2017-2022 рр.;
- співвиконавець держбюджетних та бюджетних НДР, керівник госпдоговірної НДР;
- співавтор більше 20 тематичних публікацій;
- учасник наукових і методичних конференцій.

телефон	+380509354995	електронна пошта	bugrimenkorm@gmail.com r.bugrimenko@btu.kharkov.ua	дистанційна підтримка	Moodle
---------	---------------	------------------	---	-----------------------	--------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів вищої освіти знань і навичок з підготовки та прийняття господарських рішень з різним ступенем невизначеності та ризику та управління ризиком у господарській діяльності.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, командна робота.
Специфічні результати	Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти мають: • знати: методи та технологію розробки і реалізації господарських рішень; методи аналізу, обґрунтування та вибору господарських рішень; критерії та показники оцінки ефективності господарських рішень; правила та критерії прийняття економічних рішень за умов ризику та/або невизначеності; якісні та кількісні характеристики економічних процесів з урахуванням ризику; методи та показники вимірювання економічного ризику; сучасні способи управління економічним ризиком; • вміти: розробляти технології прийняття рішень у практиці господарської діяльності; проводити ідентифікацію та аналіз господарських ситуацій та прийняття рішень з використанням комп'ютерної техніки та програмно-математичних комплексів; приймати раціональні рішення у ситуаціях з ризиком; застосовувати методи ідентифікації, оцінки та аналізу ризику суб'єктів господарювання ризиків у різних видах економічної діяльності; розробляти стратегії, тактики та конкретні процедури і заходи управління економічними ризиками.
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 30 годин лекції, 30 годин практичних занять; поточний контроль; підсумковий контроль – іспит.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота.
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	ІК. здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації. ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення. СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси. СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію. СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення. СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	Програмні результати навчання	ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади). ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності. ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності. ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин. ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники. ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. ПРН 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів. ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах. ПРН 25. Вміти аналізувати та впроваджувати європейські практики при вирішенні складних спеціалізованих завдань і практичних проблем, пов'язаних з функціонуванням та стратегічним розвитком підприємств.
--------------------	--	--------------------------------------	--

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Розділ 1. ГОСПОДАРСЬКІ РІШЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ

Лекція 1-2	Сутнісна характеристика господарських рішень	П 1-2	Характеристика поняття «господарське рішення» в науковій літературі. Складові елементи господарських рішень.	Самостійна робота	Вимоги до господарських рішень та умови їх досягнення. Форми вираження та реалізації господарських рішень, їхні сполучення.
Лекція 3	Методичні основи підготовки та реалізації господарських рішень	П 3	Процес прийняття рішень як комплекс процесів інтелектуальної діяльності, організації та науково обґрунтованих технологій.		Елементи процесу прийняття рішень. Фактори та умови прийняття рішень.
Лекція 4-5	Обґрунтування, аналіз господарських рішень та оцінювання їх ефективності	П 4-5	Сутність і принципи аналізу господарських рішень. Методи аналізу господарських рішень.		Факторний та функціонально-вартісний аналіз господарських рішень. Види ефективності господарських рішень.
Лекція 6-7	Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності. Методики та критерії прийняття господарських рішень.	П 6-7	Невизначеність як об'єктивна властивість процесу прийняття господарських рішень.		Правила та критерії прийняття економічних рішень за умов повної невизначеності.
Лекція 8	Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень.	П 8	Характерні ознаки ризикових ситуацій. Об'єктивні та суб'єктивні причини ризику.		Зовнішні та внутрішні фактори економічного ризику. Фактори прямої та непрямої дії.

Розділ 2. ПРИЙНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ РИЗИКУ

Лекція 9-10	Методи та критерії прийняття господарських рішень в умовах ризику	П 9-10	Основні поняття прийняття рішень в умовах ризику. Характеристика інформаційної ситуації.	Самостійна робота	Алгоритм прийняття рішення в умовах ризику.
Лекція 11-12	Якісний та кількісний аналіз підприємницьких ризиків	П 11-12	Методи якісного аналізу ризику. Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику.		Сутність та умови застосування певних методів оцінки рівня ризику. Переваги кількісного аналізу ризику.
Лекція 13	Основи ризик-менеджменту	П 13	Сутність та технологія ризик-менеджменту. Етапи процесу управління ризиками підприємства		Характеристика системи методів зниження та попередження економічного ризику.
Лекція 14	Обґрунтування фінансових та інвестиційних рішень за умов ризику	П 14	Інвестиційні та фінансові рішення у системі господарських рішень.		Дохідність і ризик як головні критерії ефективності прийняття інвестиційних рішень.
Лекція 15	Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень	П 15	Концепція корисності. Характеристика функції корисності, основні поняття та елементи.		Гранична корисність. Аксиоми раціональної поведінки.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Кербікова А. С. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 1 : навчальний посібник. Дніпро : НМетАУ, 2021. 106 с. 2. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Найдовська А. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 2 : навчальний посібник. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2023. 114 с. 3. Кифяк В.І., Кобеля З.І. Обґрунтування економічних рішень і оцінювання ризиків: посібник-практикум. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 192 с. 4. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник / Скопенко Н.С., Федулова І.В., Мазник Л.В., Кириченко О.М., Удворгелі Л.І.; за заг. ред. Скопенко Н.С. К. : НУХТ, 2021. 344 с. 5. Кравченко М. О., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Управління ризиками: навчальний наочний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.	Методичне забезпечення	1. Бугріменко Р.М. Господарські рішення та оцінювання ризиків : курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю 051 Економіка. Електрон. дані. Х. : ДБТУ, 2022. 173 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/32082 2. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Господарські рішення та оцінювання ризиків : методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної (заочної) форми навчання за спеціальністю 051 «Економіка» ОПП «Економіка підприємства» [Електронний ресурс] – Х. : ДБТУ, 2024 . – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. 50 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/61612/1/MV_HROR_SAM_051_24.pdf 3. Бугріменко Р. М., Смірнова П. В. Ризикологія: Навчальний посібник. Харків: ТОВ «Видавництво «Форт», 2022. 148 с. https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/32077

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

(<https://biotechuniv.edu.ua/wp-content/uploads/2024/01/norm-b-pol-org-op.pdf>)

	СИСТЕМА	БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за розділами
		до 50	підсумкове тестування
Поточне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у Кодексі академічної доброчесності Державного біотехнологічного університету (<https://surl.li/nwuvwx>), Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://surl.li/rrlgvz>): виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.